

Eksamen på Økonomistudiet vinter 2014-15

Årsregnskab og Regnskabsanalyse

Årsprøve/valgfag/kandidatfag

17. januar 2015 kl. 10.00 til 18. januar 2015 kl. 10.00

Besvarelsen med standardforside uploades som én pdf.fil (inkl. bilag) navngivet udelukkende med eksamensnummeret på Absalon, f.eks. 1234.pdf eller 55.pdf

Dette eksamenssæt består af 4 sider. **Besvarelsen må højest være 8 sider lang.**

Der er fokus på at undgå tilfælde af eksamenssnyd

I tilfælde af formodet eksamenssnyd, der bemærkes af fagenes eksamensadministration, af eksamenstilsynet eller af faglæreren, foretager studielederen en foreløbig undersøgelse af sagen. Dette foregår ved indhentning af udtalelse fra faglæreren, evt. fra eksamenstilsynet, og ved samtale med den studerende. Hvis studielederen finder formodningen om snyd bestyrket, indberetter han forholdet til rektor.

Den studerende skal under studiet og eksamenerne efterleve reglerne om videnskabelig redelighed. Videnskabelig uredelighed foreligger, når der ved forfalskning, plagiering, fortielse eller på anden måde vildledes om den pågældendes egne indsats eller resultater, eller når en anden studerende bistås hermed. Eksempelvis betragtes manglende kildeangivelser i skriftlige opgaver som fortelser. Forsøg på at snyde behandles på samme måde som gennemførte snyderier.

Rektor har følgende sanktionsmuligheder:

- Tildeling af advarsel
- Bortvisning fra eksamen
- Bortvisning fra universitetet for en begrænset periode eller permanent.

Det Samfundsvidenskabelige Fakultet
Studie- og eksamenskontoret
Oktober 2006

Grundfos-koncernen

Grundfos-koncernen er en global virksomhed med hovedsæde i Bjerringbro, som leverer pumpe-løsninger til hele verden via 15 produktionsselskaber og 66 salgsselskaber. Grundfos-koncernen leverer løsninger til boliger og bygninger samt til industrien og vandsektoren.

Du overvejer at blive ansat i Grundfos-koncernen som konsulent, men føler du mangler information til at tage endeligt stilling til din ansættelse.

Inden du tager til ansættelsessamtale om 24 timer ønsker du et overblik over selskabets præstationer og en revisorven har skaffet dig noget regnskabsmateriale som du har modtaget i bilag. Vennen har desuden stillet dig en række udfordrende spørgsmål, som kan hjælpe dig med at få indblik i Grundfos-koncernens økonomiske situation samt regnskabsforhold, som gør sig gældende for selskabet. Dette vil også hjælpe dig i forbindelse med samtalen, da du kan vise en udvidet forståelse for Grundfos-koncernen, hvis du har kendskab til regnskabet.

Bilag 1 er Grundfos-koncernens 2013 årsrapport, mens bilag 2 er en excel-fil indeholdende 5 års regnskabstal fra resultatopgørelse og balance. På baggrund af disse informationer bedes du besvare de nedenstående spørgsmål inden jobsamtalen.

Vær opmærksom på, at alle spørgsmål kan besvares fyldestgørende ud fra den information, som er medtaget i bilagene samt fagets pensum. Det er derfor ikke en nødvendighed, men en mulighed, at søge yderligere information om selskabet på websider eller i årsregnskaber.

Konkret bedes du besvare følgende spørgsmål ud fra bilag 1 og 2 samt pensum i faget Årsregnskab og Regnskabsanalyse.

1. Egenkapital

- a. Som bekendt bygger dansk regnskabslovgivning på den formueorienterede regnskabsteori, hvilket blandt andet kommer til udtryk i definitionen af aktiver og forpligtelser samt den hyppige anvendelse af dagsværdi som måleattribut. Redegør kort for dansk regnskabsregulerings krav til indregning, måling og præsentation af virksomhedens egenkapital, herunder egenkapitalens forskellige bestanddele.

Dansk regnskabsregulering baserer sig på den formueorienterede regnskabsteori, ifølge hvilken egenkapital opgøres som forskellen mellem de indregnede aktiver og forpligtelser. Der findes derfor ikke under dansk regnskabsregulering nogen selvstændig indregning og måling af egenkapital sted.

Visse regnskabsmæssige forhold og poster præsenteres særskilt i egenkapitalen, som for eksempel af materielle anlægsaktiver ("reserve for opskrivninger") og indregning af dattervirksomheders resultater efter indre værdis metode ("reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode"). Den særskilte præsentation må imidlertid ikke forveksles med en selvstændig indregning og måling af disse egenkapitalkomponenter, men udelukkende et spørgsmål om præsentation.

Den studerende bør enkeltvis gennemgå hver af de fem væsentlige egenkapital komponenter jævnfør ÅRL's skema for balancen og som gennemgået i JOE bog side 273-276:

- Virksomhedskapital
- Overkurs ved emission
- Reserve for opskrivninger
- Andre reserver (herunder IVM, egne kapitalandele mv.)
- Overført overskud eller underskud

- b. Grundfos-koncernen havde i 2013 et overskud efter skat på kr. 931 mio. mens egenkapitalen udviste en fremgang fra kr. 12.317 mio. ultimo 2012 til kr. 12.983 mio. ultimo 2013 jf. egenkapitalopgørelsen.

Redegør for, hvorledes Grundfos-koncernen behandler udviklingen i egenkapitalen i 2013, herunder kommenter de enkelte poster og deres regnskabsmæssige behandling i henhold til dansk regnskabsregulering og koncernens anvendte regnskabspraksis.

Udviklingen i Grundfoss egenkapital fremgår af egenkapitalopgørelsen på side 28. Der bør foretages en redegørelse af udviklingen baseret på hver enkelt post og den af koncernen valgte regnskabsmæssige behandling.

- Overført resultat svarer til koncernens resultat efter skat.
- Valutakursreguleringer i dattervirksomheder.
- Udbetalt udbytte.
- Afledte finansielle instrumenter anvendt til sikring.
- Skat af egenkapitalbevægelser

c. Med den ny Årsregnskabslov af 2001 blev det formueorienterede regnskabsparadigme en del af årsrapportens forudsætninger. Dette ses blandt andet af definitionerne af aktiver og forpligtelser i bilag 1 i Årsregnskabsloven. F.eks. er aktiver defineret som: "Ressourcer, som er under virksomhedens kontrol som et resultat af tidligere begivenheder, og hvorfra fremtidige økonomiske fordele forventes at tilflyde virksomheden". På målingssiden fremhæves også brugen af dagsværdiprincippet som værende at foretrække. Konsekvenserne af disse forudsætninger skulle bringe årsrapportens egenkapital i bedre overensstemmelse med virksomhedens markedsværdi, eventuel udtrykt ved børskursen. Imidlertid synes mange skeptiske, det sker ikke i praksis, hævder de. Redegør kort for hvad der efter din mening kan være begrundelser for at virksomhedens egenkapital ikke er i overensstemmelse med dagsværdien på markedet.

Forskelle i markedsværdi og egenkapital kan forklares ud fra:

- Økonomisk teori f.eks.
 - Fuldstændige og komplette markeder
 - Forskellige "markedsrenter"
 - Indregning af eventuelle merværdier på enkelt poster

- Årsregnskabslovens indhold
 - Indregningskriterier skal være opfyldt (Relevant, pålidelighed, opfyldelse af definitioner, målbarhed)
 - Balancens poster opgøres pr. en bestemt balancedag
 - Usynlige aktiver og internt oparbejdet goodwill
 - Måleattributer, årsregnskabsloven kræver på rigtig mange poster brug af kostpris
- Praksis
 - Primært informationsperspektivet nyder interesse. Virksomheder og revisorer har primært interesse i at informere på kostprismiveau. Brugere kan udarbejde sin egen prognose.
- Fremtiden
 - Markedet indregner kapitalværdien af fremtidige begivenheder, som ikke er aktiver på balancedagen.
- Markedseffektivitet herunder markedspsykologiske faktorer

Den gode besvarelse kan nævne, at krav om oplysninger i ledelsesberetning forsøger at tage hånd om nogen af ovennævnte forskelle.

2. Pengestrømsopgørelse

- a. Redegør for indholdet af og formålet med en pengestrømsopgørelse, herunder hvilke oplysninger en pengestrømsopgørelse giver en ekstern regnskabsbruger i forhold til resultatopgørelsen samt balancen.

Det generelle FORMÅL:

Give regnskabsbrugerne information om virksomhedens realiserede pengestrømme

YDERLIGERE OPLYSNINGER:

- vurdere virksomhedens evne til at generere likviditet,
- indfri forpligtelser
- evne til at betale udbytte til virksomhedsejerne
- vurdere behovet for ekstern finansiering Regnskabsbrugerne.
- Indikation af fremtidige pengestrømme,

PRÆSENTATION:

- Ændringen i likvide beholdninger skal klassificeres i
- driftsaktivitet
- investeringsaktivitet
- finansieringsaktivitet

- b. Redegør kort for udviklingen i Grundfos-koncernens pengestrømme for 2013.

Udviklingen i koncernens pengestrømme skal kort kommenteres du fra pengestrømsopgørelsen på side 29, herunder bør der særskilt kommenteres på pengestrømme fra driftsaktivitet, pengestrømme til investeringsaktivitet, pengestrømme fra finansieringsaktivitet samt de samlede pengestrømme.

Koncernens resultat efter skat		1.049	1.336
Reguleringer	19	1.628	1.757
Ændringer i driftskapital	20	(223)	(382)
Pengestrømme fra driftsaktivitet før finansielle poster		2.454	2.711
Indtægter af finansielle anlægsaktiver		44	42
Finansielle indtægter		68	81
Finansielle omkostninger		(91)	(89)
Pengestrømme fra ordinær drift		2.470	2.745
Betalt selskabsskat		(439)	(554)
Pengestrømme fra driftsaktivitet		2.031	2.191
Køb af virksomheder		(53)	(109)
Investering i materielle anlægsaktiver		(1.496)	(1.530)
Salg af materielle anlægsaktiver		87	21
Investering i immaterielle anlægsaktiver		(265)	(433)
Køb og salg af værdipapirer		(30)	105
Pengestrømme til fra investeringsaktivitet		(1.757)	(1.946)
Netto pengestrømme fra drifts- og investeringsaktivitet		274	245
Afdrag på gældsforpligtelser		(140)	(139)
Betalt udbytte		(92)	(96)
Køb af minoritetsinteresser		(2)	(189)
Pengestrømme fra finansieringsaktivitet		(234)	(424)
Ændring i likvider		40	(179)
Likvide midler, primo	21	1.708	1.939
Likvide midler, ultimo	22	1.748	1.760

3.

3. Udskudt skat

- a. Redegør kort for den regnskabsmæssige behandling af aktuel og udskudt skat, herunder for permanente og midlertidige forskelle.

Redegørelsen kan tage udgangspunkt i JOE side 117-120 samt side 290.

- Årets aktuelle skat skal INDREGNES:
 - som en OMKOSTNING i resultatopgørelsen
 - som FORPLIGTELSE i balancen
- Årets aktuelle skat MÅLES:
 - på grundlag af de skatteregler og skattesats ved årets udgang
- Årets aktuelle skat PRÆSEENTERES:
 - som en kortfristet eller en langfristet forpligtelse (som et omsætningsaktiv hvis betalt for meget a`conto)
- Årets udskudte skat INDREGNES:
 - som en omkostning i resultatopgørelsen, dog ikke ved egenkapitalposter
 - som en FORPLIGTELSE eller SKATTEAKTIV (nettoopgørelse)
 - + 4 INDREGNINGSKRITERIER
- Årets udskudte skat MÅLES:
 - Som den skattemæssige forpligtelse, der forventes udløst i fremtiden ved anvendelse af aktiver eller afvikling af forpligtelser
- Årets udskudte skat PRÆSEENTERES:
 - Som en hensat forpligtelse, henholdsvis skatteaktiv (nettoopgørelse)
- MIDLERTIDIG AFVIGELSE:
 - er forskellene mellem den regnskabsmæssige og den skattemæssige værdi
- PERMANENTE AFVIGELSER:
 - er forskelle mellem den skattepligtige indkomst og det regnskabsmæssige resultat, som ikke er midlertidige.

- b. Grundfos-koncernens beregnede skat af årets resultat fremgår af note 6 i årsrapporten mens udskudte skatteaktiver/udskudte skatteforpligtelser fremgår af note 9. Redegør kort for sammensætningen af Grundfos-koncernens beregnede skat af årets resultat.

De enkelte elementer i sammensætning af skatteomkostningen i note 6 bør forklares

- Aktuel skat – den betalelige skat af årets resultat
- Udskudt skat – Forskydning i udskudt skat som følge af årets resultat

- Ændring i udskudt skat som følge af ændring af regnskabspraksis – effekt af ændret skatteprocent (udskudt skat afsættes med den på balancedagen forventede fremtidige skattesats)
- Regulering tidligere år – fejl mv. fra tidligere år

Note 6	Skat af årets resultat	2013	2012
	Aktuel skat	513	499
	Udskudt skat	(60)	38
	Ændring i udskudt skat som følge af ændringer i skatteprocent	(21)	0
	Regulering tidligere år	(6)	8
	Skat af årets resultat	426	545
	Afstemning af årets skatteprocent: Dansk skatteprocent	25 %	25 %
	Afvigelse i udenlandske virksomheders skat i forhold til dansk skatteprocent	(1 %)	(1 %)
	Ikke-skattepligtige indtægter og ikke-fradragsberettigede omkostninger	1 %	1 %
	Ikke-fradragsberettigede goodwill-nedskrivninger	1 %	1 %
	Ikke-fradragsberettigede kildeskatter	5 %	3 %
	Ændring i udskudte skatteaktiver	(1 %)	(1 %)
	Andet, herunder regulering tidligere år	0 %	1 %
	Ændring i skatteprocenter	(1 %)	(0 %)
	Årets skatteprocent	29 %	29 %

Tilsvarende kan de enkelte elementer af den udskudte forklares f.eks. at der er en udskudt skatteforpligtelse på anlægsaktiver som udtryk for at der er afskrevet hurtigere skattemæssigt end regnskabsmæssigt på anlægsaktiverne.

Den gode besvarelse kommenterer også på opdelingen i balancen på henholdsvis udskudte skatteaktiver og udskudte skatteforpligtelser.

Note 9	Udskudte skatteaktiver/udskudte skatteforpligtelser	2013	2012
	Den udskudte skat fordeler sig således:		
	Anlægsaktiver	(272)	(312)
	Omsætningsaktiver	212	200
	Hensatte forpligtelser	(5)	(2)
	Gæld	75	81
	Underskud	43	25
	Andet	0	(15)
		53	(23)
	Ovenstående er indregnet i balancen således:		
	Udskudte skatteaktiver	244	205
	Udskudte skatteforpligtelser	(191)	(228)
		53	(23)

4. Koncernregnskab

- a. Grundfos-koncernen udarbejder et koncernregnskab. Redegør kort for formålet med at udarbejde et koncernregnskab set i forhold til et moderselskabsregnskab. Redegør endvidere helt overordnet for, hvordan et koncernregnskab udarbejdes herunder for baggrunden for de mest almindeligt forekommende elimineringer og udligninger.

Besvarelsen kan tage udgangspunkt i JOE side 263 – 268 og der bør indledningsvis forklares at en koncern er et moderselskab med tilhørende datterselskaber og at regnskabsbrugernes informationsbehov mere eller mindre vil være rettet mod koncernen som helhed.

Formålet med koncernregnskab

- Beskrive hele koncernens økonomi for moder- og datterselskaber under ét, som var det én virksomhed

De enkelte elimineringer og udligninger bør forklares herunder

Elimineringer:

- Intern handel
- Intern avance på varelagre
- Interne tilgodehavender og forpligtelser
- Internt udbytte

Udligninger:

- Kapitalandele herunder minoritetsinteresser

- b. Det fremgår af Grundfos-koncernens årsrapport at Minoritetsinteresser udgør kr. 1.364 mio. ved udgangen af 2013. Forklar kort hvad der forstås ved Minoritetsinteresser og hvilke krav der stilles til indregning og præsentation heraf i regnskabslovgivningen.

Minoritetsinteresser opstår når konsoliderede datterselskaber ikke ejes 100%.

Iflg. Årsregnskabsloven præsenteres minoritetsinteresser som en særskilt post mellem koncernens egenkapital og forpligtelser.

IAS standarderne kræver minoritetsinteresser præsenteret som en del af koncernegenkapitalen.

5. Du bedes udarbejde en fyldestgørende rentabilitetsanalyse på basis af reformulerede resultatopgørelser og balancer for Grundfos-koncernen. Analysen skal tage udgangspunkt i egenkapitalforrentningen og dekomponere den historiske rentabilitet i selskabet ved hjælp af DuPont pyramiden. Til beregning af nøgletal bedes du anvende gennemsnitstal fra balancen.

Den studerende forventes at kommentere på den udarbejdede analyse f.eks. at der ses en faldende indtjening på trods af en stigende omsætning. Således er ROE faldende over perioden og dette skyldes et tilsvarende fald i ROIC.

OG er faldende mens AOH ligger stabilt. Grundfos-koncernen er dog en solid virksomhed med en god likviditet men den faldende indtjening skal rettes op.

	2013	2012	2011	2010	2009
Nettoomsætning	23.254	22.590	21.166	19.609	17.061
Produktomkostninger	-10.762	-10.156	-9.518	-8.466	-7.756
Forsknings- og udviklingsomk	-359	-408	-370	-296	-265
Salgs- og distributionsomk	-1.859	-1.824	-1.664	-1.405	-1.391
Administrationsomkostninger	-984	-944	-843	-717	-596
Personale omkostninger	-6.532	-6.250	-5.653	-5.262	-4.935
Afskrivninger	-1.298	-1.146	-1.032	-1.101	-1.029
Indtægter af kapitalandele i associerede virksomheder og joint ventures	2	4	4		
Driftsresultat før goodwill afskrivninger (EBITA)	1.462	1.866	2.090	2.362	1.089
Goodwillafskrivninger	-57	-61	-51	-150	-130
Andre driftsindtægter	44	42	41	317	27
Andre Driftsomkostninger					
Driftsresultat før skat (EBIT)	1.449	1.847	2.080	2.529	986
Skatteskjold eller skatteomkostning fra gæld	7	9	-17	-32	-28
Skat af årets resultat	-426	-545	-590	-623	-297
Nettodriftsoverskud efter skat (NOPAT)	1.030	1.311	1.473	1.874	661
Finansielle indtægter	119	123	99	136	159
Finansielle omkostninger	-93	-89	-168	-264	-272
Netto finansielle omkostninger før skat	26	34	-69	-128	-113
Skatteskjold eller skatteomkostning	-7	-9	17	32	28
Netto finansielle omkostninger efter skat	20	26	-52	-96	-85
Totalindkomst før minoriteter	1.049	1.336	1.421	1.778	576
Minoritetsinteresser	-118	-161	-171	-202	-74
Totalindkomst efter minoriteter	931	1.175	1.250	1.576	502

	2013	2012	2011	2010	2009
Færdiggjorte udviklingsprojekter	594	511	259	274	267
Koncern-goodwill	531	558	478	529	674
Øvrige immaterielle anlægsaktiver	295	295	185	153	57
Udviklingsprojekter under udførelse	146	299	334	182	174
Grunde og bygninger	3.257	3.132	2.936	2.840	2.678
Tekniske anlæg og maskiner	2.568	2.411	2.044	2.259	2.408
Andre anlæg	344	323	302	327	425
Materielle anlægsaktiver under udførelse	833	860	792	447	535
Kapitalandele i associerede virksomheder og joint ventures	9	7	6	0	0
Udskudte skatteaktiver	244	205	171	164	129
Andre tilgodehavender	155	239	242	232	90
Varebeholdninger	3.657	3.371	3.143	2.833	2.623
Tilgodehavender fra salg	4.079	4.121	3.756	3.580	3.152
Andre tilgodehavender	878	851	808	1.104	1.022
Periodeafgrænsningsposter	194	196	159	136	144
Driftsaktiver i alt	17.784	17.379	15.615	15.060	14.378
Værdipapirer	1.359	1.402	1.299	1.389	658
Værdipapirer	519	396	578	595	547
Likvide beholdninger	1.748	1.760	1.935	2.379	2.137
Finansielle aktiver i alt	3.626	3.558	3.812	4.363	3.342
Aktiver i alt	21.410	20.937	19.427	19.423	17.720
	2013	2012	2011	2010	2009
Prioritetsgæld	73	73	83	729	1.046
Banklån	51	645	784	940	1.427
Øvrige pengekreditorer	38	42	36	59	39
Kortfristet del af langfristede gæld	610	146	108	317	
Kassekreditter og lån	5	7	42	101	892
Finansielle forpligtelser i alt	777	913	1.053	2.146	3.404
Grundkapital	505	505	505	505	505
Overført resultat	12.478	11.812	10.444	9.783	8.012
Foreslået udbytte					
Egenkapital	12.983	12.317	10.949	10.288	8.517
Minoritetsinteresser	1.364	1.354	1.340	1.341	1.155
Garantiforpligtelser	166	181	171	161	141
Tilbagekøbsforpligtelse medarb aktier	356	389	358	305	354
Pensionsforpligtelser	299	296	317	311	240
Andre hensatte forpligtelser	343	367	298	312	243
Udskudte skatteforpligtelser	191	228	78	118	169
Leverandørgæld	2.321	2.311	2.246	2.067	1.538
Selskabsskat	174	141	117	167	124
Anden gæld	2.224	2.243	2.378	2.070	1.794
Periodeafgrænsningsposter	212	197	122	137	41
Driftsforpligtelser i alt	6.286	6.353	6.085	5.648	4.644
Passiver	21.410	20.937	19.427	19.423	17.720
NDA	11.498	11.026	9.530	9.412	9.734
NFA	2.849	2.645	2.759	2.217	-62
EK	12.983	12.317	10.949	10.288	8.517
MIA	1.364	1.354	1.340	1.341	1.155
check	0	0	0	0	0

	2013	2012	2011	2010	2009
Nettoomsætning	23.254	22.590	21.166	19.609	17.061
Driftsoverskud es	1.030	1.311	1.473	1.874	661
Fin. Res.	20	26	-52	-96	-85
Totalindkomst før minoriteter	1.049	1.336	1.421	1.778	576
Minoriteter	-118	-161	-171	-202	-74
Totalindkomst efter minoriteter	931	1.175	1.250	1.576	502
gns. Minoriteter	1.359	1.347	1.341	1.248	
Gns. EK	12.650	11.633	10.619	9.403	
Gns. NDA	11.262	10.278	9.471	9.573	
Gns. NFA	2.747	2.702	2.488	1.078	
Gsn. MIA	1.359	1.347	1.341	1.248	
ROE før MIA	8,3%	11,5%	13,4%	18,9%	
ROE efte MIA	7,2%	9,5%	11,4%	15,3%	
ROIC	9,1%	12,8%	15,6%	19,6%	
R	0,7%	0,9%	-2,1%	-8,9%	
NFA/EK	-21,72%	-23,23%	-23,43%	-11,46%	
SPREAD	9,9%	13,7%	13,5%	10,7%	
MIA	98,04%	97,57%	98,74%	99,39%	
check ROE	7,1%	9,7%	12,6%	18,4%	
OG	4,43%	5,80%	6,96%	9,56%	
AOH	2,1	2,2	2,2	2,0	
check ROIC	9,1%	12,8%	15,6%	19,6%	